

La difícil coalició nacionalis

JOAN CELIA

Unió Mallorquina ha llançat al PSM una oferta de coalició electoral per a les eleccions generals. El panorama polític illenc, després dels darrers canvis, deixa els socialistes en una dura cruïlla.

Des de la mateixa nit del passat 28 de maig alguns militants del PSM i d'UM —aixó sí, a títol individual— feien una mateixa lectura dels resultats i de la probable proximitat de les eleccions generals: “Ens haurem d'entendre, abans o després i qui sap com, però haurem d'arribar a acords”. Dins UM tot era eufòria. No debades molta gent donava per mort el partit presidit per Maria Antònia Munar i, en canvi, es convertia en la clau per a la governabilitat del Consell Insular de Mallorca (CIM). Un mes després Munar demostrava la seva habilitat política i aconseguia ser elegida presidenta del CIM al front d'un govern tripartit UM-PSOE-PSM, i amb una EU que li donava suport amb vista a la investidura, si bé es manté fora del govern.

Dins el PSM, mentrestant, hi havia —hi ha— una certa desorientació. Els resultats no foren tan bons com s'esperaven i, sobretot, la correlació de forces no els donava la preeminència clara entre els *petits*, darrere de PP i PSOE. Durant tot el mes de juny els nacionalistes del PSM es mantingueren públicament a remolc dels altres partits, en la confecció del pacte. L'estrella era UM. A la fi el “pacte de progrés” es va signar. Tothom hi guanyava, però el PSM era l'únic partit que en sortia un poc escaldat. L'oposició interna al pacte era considerable, especialment pel fet que s'acceptava la construcció de la incineradora de Son Reus (Palma) a la qual s'hi havia oposat el partit de forma aferrissada, fins i tot fent de la seva paràlització part de la campanya electoral.

L'estiu, i els problemes interns del PP amb la ja famosa dimissió forçada de Gabriel Canellas i els canvis consegüents dins el Govern i el partit conservador, varen ser una mena de repòs pel PSM. La premsa se n'oblidà dels problemes interns dels nacionalistes i el partit es disposà a passar l'estiu. Quan s'interrogava algun dirigent sobre les eleccions generals, la resposta solia ser: “Encara són molt enfora”. Candidats? “No hi ha res decidit”. La feina primordial pel PSM era començar a gestionar bé el CIM i a aquesta tasca s'hi dedicaren amb intensitat. Per al començament de la tardor el PSM tenia previst consolidar la tasca institucional del CIM i relançar el grup parlamentari —a partir de l'inici del període de sessions— dins el nou mapa de l'oposició, en el qual Pere Sampol, el portaveu, s'haurà de medir, a més dels ja tradicionals PSOE i UM, amb els nou arribats

la PSM-UM

d'EU i Els Verds. Però de passes a fer amb l'objectiu de les eleccions, no hi havia absolutament res.

Sense deixar recobrar l'alè al PSM, UM llança la setmana passada un nou i important repte: una coalició nacionalista per a les eleccions generals, "sense cap tipus de condició prèvia". Munar apuntava un hipotètic candidat de consens: Antoni Mir, president de l'Obra Cultural Balear. La jugada és senzillament brillant. Amb menys de la meitat dels vots del PSM, Munar torna a aconseguir portar clarament la iniciativa política. Novament guanya la partida. Si el PSM acceptàs, UM sortiria molt beneficiada. Si el PSM no acceptàs, quedaria com el responsable del fracàs. En qualsevol cas el que és ben segur és que on hi haurà nervis, si més no, serà dins el PSM.

L'oferta d'UM. L'executiva dels nacionalistes de centre, celebrada el dilluns dia 4, després d'analitzar el moment polític actual i davant la proximitat de les eleccions generals, arribà a una sèrie de conclusions. Primera, que el bipartidisme PP-PSOE, que s'ha mantingut sempre a les eleccions generals a Balears, no es trencarà si no és a partir d'una oferta nacionalista unitària. Segona, que cap partit nacionalista de Balears (UM, PS de Mallorca o PS de Menorca) no està en condicions, sol, de trencar aquest bipartidisme. Tercera, que l'única possibilitat és arribar a acords, encara que siguin exclusivament conjunturals i que el 1995 (per a les eleccions autonòmiques i municipals d'aquest any) cadascú vagi pel seu compte.

L'oferta sortia a la llum el dijous dia 7. Un diari local ho publicava, amb manifestacions de Maria Antònia Munar. El fet que la proposta fos a través de la premsa no va caure gens bé dins el PSM, que s'hagués estimat més una major discreció, i s'interpretava –no oficialment– com un moviment tendent, més enllà de la hipotètica coalició, a situar en una posició incòmoda el PSM.

Maria Antònia Munar, explicant l'acord pres per unanimitat per l'executiva, insisteix que "estem, com a màxim, a 6 mesos de les eleccions generals, després de les quals és previsible que, encara que guanyi el PP, no hi hagi majoria absoluta amb la qual cosa els partits nacionalistes tendran molt a dir. Mallorca, i Balears, no poden seguir sense tenir un representant nacionalista al Congrés. Per separat ni el PSM ni nosaltres tenim possibi-

Mateu Morro, secretari general del PSM, i els seus militants no ho tenen fàcil aquesta vegada. S'hauran d'enfrontar a la segona gran decisió en poc temps. Pel PSM s'ha acabat l'edat de la innocència. Ja és major d'edat i els somnis de virginitats i pureses eternes s'esvaeixen ràpidament. Fa pocs anys l'oferta d'UM ni tan sols hagués estat presa en consideració. Ara diuen que ho han de discutir. Per molts seria una aberració, però la crua realitat indica que el PSM comparteix govern al Consell amb UM i que ja ha pactat amb un partit de centre, CDC. Ja no hi ha virginitats, sinó realitats.

litats d'obtenir cap diputat i d'aquí la nostra oferta de pactar una candidatura conjunta. Pensem que és l'única alternativa que tenim. Volem deixar clar que no hi ha cap tipus de condicions prèvies. Tot és negociable, inclòs per suposat la confecció de la candidatura". A tall d'exemple Munar diu que podria ser encapçalada per un independent de prestigi com és ara el president de l'OCB, Antoni Mir.

El PSM contesta. Eren les 12 del migdia, poques hores després de sortir la informació a través de la premsa, quan el PSM contestava l'oferta plantejada per UM. El comunicat –encapçalat amb la identificació

"oficial", una redundància que ja expressa el malestar que la filtració va provocar en el si del PSM– té 4 punts. En el primer els Nacionalistes de Mallorca constaten que no han "rebut cap comunicació sobre l'acord pres per UM". En el segon punt es critiquen les formes lamentant que "un tema de tanta importància es plantegi de forma tan poc seriosa", a través de la premsa, la qual cosa duu al PSM a deduir que "ha primat més la imatge i la representació exterior que no un plantejament seriós amb voluntat de concretar la coalició proposada". El tercer punt fa referència que "ni el PSM ni el candidat proposat (Antoni Mir) han estat informats ni consultats prèviament. Aquesta frivolitat expressa una manera de fer política molt poc rigorosa que pot hipotecar, precisament, els acords als quals suposadament es pretén arribar, dificultant l'acceptació per part dels possibles candidats en el cas que s'arribàs a un acord pre-electoral". Finalment el punt quart és l'únic que es refereix a l'oferta en sí: "El PSM, en aquests moments treballa amb la voluntat de presentar-se a les eleccions generals amb el seu programa i les seves sigles. En el cas de rebre invitació formal per establir coalicions electorals, el Consell de Direcció Política prendrà la decisió tot valorant els interessos de les Illes Balears i el programa a defensar a les Corts Generals".

A banda del comunicat "oficial", que expressa el malestar per les formes però deixa la porta oberta a l'hipotètic pacte, el PSM haurà d'afrontar el delicat assumpte les pròximes setmanes. Les eleccions generals seran ben aviat –com a molt tard d'aquí menys de 6 mesos– i cal prendre una decisió. No serà gens fàcil i els hi arriba en el pitjor moment. El PSM surt de prendre una decisió dura –el

Antoni Mir: "No en sabia res"

El president de l'Obra Cultural Balear (OCB) assegura que va ser el primer sorprès quan va veure la notícia de l'oferta d'UM al PSM i, concretament, la possibilitat que li demanessin, si hi havia acord, que encapçalàs la candidatura al Congrés: "Sóc el primer sorprès perquè no en sabia res, d'aquesta proposta: en conseqüència, ni m'ho he plantejat. No puc fer cap comentari d'una proposta que ni se m'ha fet". De tota manera Mir permet deduir que en cas que es formalitzés l'oferta, la resposta seria probablement negativa: "La meua funció i prioritat és l'Obra Cultural Balear, la societat civil, i a ella dedic els meus esforços i els voldria dedicar en el futur".

A. Mir. President de l'OCB.

Antoni Mir, tot i no manifestar-se clarament respecte del possible pacte PSM-UM i dels objectius que se'n derivarien, sí comparteix la idea final: l'obtenció d'un diputat nacionalista a Madrid: "Com a ciutadà compartesc plenament el punt del programa-manifest de la Plataforma Cívica per l'Autogovern que deia que els representants de les Balears no depenguin d'interessos de fora de les Balears; hi hauria d'haver veus independents a Madrid".

Així mateix Mir, ara com a president de l'OCB, vol deixar ben clar que l'entitat ha d'estar per damunt dels interessos particulars de cada partit polític i que ha de tenir unes relacions correctes amb tots, nacionalistes o no: "L'OCB veu necessari que totes les forces polítiques, tant les d'àmbit estatal com les d'obediència insular o balear, compartesquin els mínims que necessitem per construir el país: reforçament de les institucions, de la identitat, de les competències de l'Estatut, de la consciència de poble basada en la llengua, la cultura i el dret a l'autogovern. Nosaltres volem fluïdesa en la relació de la nostra tasca amb tots els partits polítics".

M. P.

Cristòfol Soler: "El factor Soler"

Després de les eleccions autonòmiques del passat 28 de maig, res feia suposar que es viuria un estiu polític tan agitat. Primer va ser el "pacte de progrés" que portà a la presidència del Consell de Mallorca a Maria Antònia Munar, al front d'un govern de centre-esquerra. Dues setmanes després es produïa la dimissió forçada de Cañellas i la investidura de Cristòfol Soler com a nou president del Govern. Els dos fets no tenen relació aparent, però han influït sobre els nacionalistes del PSM. El protagonisme que ha adquirit UM, i sobretot Munar, ha fet caure en una certa desorientació molts militants del PSM que veuen com un partit que consideraven en situació terminal se'ls està menjant políticament amb només la meitat dels seus vots. Per altre costat, el nou president Soler, amb el *gir catalanista* que aparentment imposarà en el Govern ha deixat un tant descol·locat el PSM, que veu com l'objectiu de molts dels seus atacs al Govern durant 12 anys, la qüestió lingüístico-cultural, se li ha esvaït, almenys de moment i formalment: Soler assumeix els mínims que sovint reclama el catalanisme illenc. Això podria afectar negativament el PSM. A més, des del nou PP -del tàndem Huguet-Soler- es llancen indissimulats missatges cap a UM, amb la finalitat de reiniciar les relacions, amb la mira posada en el 1999 i una hipotètica reedició del pacte PP-UM, si el PP no obtingués la majoria absoluta.

C. Soler. Govern Balear.

Així les coses, aquest *factor Soler* situa el PSM en una cruïlla molt complicada: un PP *catalanista* que, hipotèticament aliat en el futur amb UM, podria restar suports al PSM. Per l'esquerra és difícil competir amb EU. Per l'ecologisme, Els Verds són ja una realitat a les institucions. L'espai és poc i les opcions molt complexes: pactar i allunyar UM del PP o no pactar i lluitar en quatre fronts polítics. Pactar i tenir problemes interns o no pactar i continuar units davant la probable adversitat. Tot un dilema.

M. P.

pacte del Consell- i ja s'ha d'encarar a una altra decisió que probablement, des del punt de vista d'estratègia política, encara és molt més transcendent. Haurà de decidir-se entre acceptar o no. Dues opcions cap de les quals segurament convenç totalment a cap militant, igual que ja va ocórrer amb el pacte del Consell. En pocs mesos, des de després de les eleccions de maig, el PSM s'enfronta a decisions que el posen a prova. Fins ara l'equilibri entre les tres sensibilitats del partit (els que primen més l'ecologisme, l'esquerra o el nacionalisme, tot i ser una classificació molt

simplista) no s'havia posat a prova. La coexistència pacífica es basava en la consigna dels dirigents: "Tranquil·litat interna absoluta i a continuar creixent". Però després del 28 de maig el partit es veu obligat a prendre decisions que poden fer alterar aquest difícil equilibri intern.

A priori sembla que el pacte és molt improbable, en benefici de la unitat interna. Però cal recordar que també semblava bastant impossible que el PSM pactàs un govern del Consell presidit per Maria Antònia Munar. I ho va pactar.

Miquel Payeras